

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

της Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

Η Εθνική Επιτροπή για την 50ετία της Οικουμενικής Διακήρυξης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΟΔΔΑ), που συστήθηκε με πράξη του κ. Υπουργού Εξωτερικών, συγκρότησε τετραμελή ειδική επιτροπή θεσμικών προτάσεων, την οποία εξουσιοδότησε να προτείνει τροποποιήσεις της νομοθεσίας μας, με σκοπό την ευθυγράμμισή της με τις αρχές της ΟΔΔΑ, τις διατάξεις των διεθνών κειμένων και τις σύγχρονες σχετικές αντιλήψεις που επήγασαν από αυτήν.

Η ειδική επιτροπή θεσμικών προτάσεων συγκροτήθηκε από τους:

Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, ομότ. Καθηγήτρια και τ. Πρύτανη του Παντείου Πανεπιστημίου, Πρόεδρο του Ιδρύματος Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
Μιχαήλ Σταθόπουλο, Καθηγητή, τ. Πρύτανη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου, Πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής Εορτασμού 50ετίας της ΟΔΔΑ
Γιώργο Σταυρόπουλο, Σύμβουλο Επικρατείας
Νικόλαο Φραγκάκη, δικηγόρο, Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Κάθε μέλος της ειδικής επιτροπής θεσμικών προτάσεων συνέταξε την από αυτό υπογραφόμενη εισήγηση, που, στη συνέχεια, έτυχε επεξεργασίας από κοινού με τα λοιπά μέλη της.

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί τις προτάσεις της Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου.

Το σημερινό νομοθετικό πλαίσιο για ουσιαστική ισότητα

Οι παρακάτω προτάσεις αποσκοπούν στην πραγματοποίηση της ισότητας, όπως αυτή διαμορφώθηκε εννοιολογικά από τις διατάξεις της Οικουμενικής Διακήρυξης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΟΔΔΑ), από τα διεθνή κείμενα που επήγασαν από αυτήν αλλά και από τις ελληνικές εξελίξεις.

Η ΟΔΔΑ και τα δύο Σύμφωνα δικαιωμάτων του ανθρώπου (το ένα για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, το άλλο για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά) διακήρυξαν την ισότητα όλων στην απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καθιέρωσαν την χωρίς διακρίσεις εφαρμογή των διατάξεών τους σε όλους τους ανθρώπους.

Στη συνέχεια, η Διεθνής Σύμβαση κατά των φυλετικών διακρίσεων (ά. 1 παρ. 4, ά. 2 παρ. 4 και ά. 4), η Διεθνής Σύμβαση για την κατάργηση των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών (CEDAW, ά. 3, ά. 4, ά. 14 κ.ά.), η παρ. 4 του ά. 2 της Οδηγίας 76/207 της ΕΟΚ και πρόσφατα τα άρθρα 13 και 141 της Ευρωπαϊκής Συνθήκης του Άμστερνταμ εισήγαγαν και τη λήψη ειδικών θετικών μέτρων (όπως είναι

οι ποσοτώσεις, οι προτιμήσεις υπό όρους κ.λ.) υπέρ κάθε αδύνατης κοινωνικοοικονομικής ομάδας, κατηγορίας κ.λ. – και ρητά υπέρ των γυναικών – για την παραμέριση των κοινωνικών και οικονομικών όρων που παρεμποδίζουν την ίση απόλαυση των δικαιωμάτων του ανθρώπου από ορισμένες αδύνατες κοινωνικο-οικονομικά κατηγορίες. Τα ειδικά αυτά μέτρα αποτελούν τους καταλύτες των διακρίσεων και οδηγούν στην πραγματική παγκοσμιότητα των δικαιωμάτων του ανθρώπου και την επίτευξη ουσιαστικής (de facto) ισότητας. Όλα τα διεθνή αυτά κείμενα δεσμεύουν την Ελλάδα είτε επειδή τα κύρωσε είτε επειδή αποτελούν αμέσως εφαρμοστέο ευρωπαϊκό δίκαιο.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας (Ολομέλεια, σύνθεση 27 μελών) αποδέχθηκε ομόφωνα την άποψη ότι η ισότητα σήμερα επιβάλλει τη λήψη ειδικών θετικών μέτρων. Τα μέτρα αυτά είναι σύμφωνα με τη συνταγματική έννοια της ισότητας (αποφ. 1933 και 1917-1929 της 8ης Μαΐου 1998) και θα ισχύουν ώσπου να αποκατασταθεί η ισότητα στην πράξη και για τις αδύνατες κοινωνικές κατηγορίες.

Αλλά και η Βουλή αποδέχθηκε σχεδόν παμπηφεί την ανάγκη τροποποίησης του ά. 116,2 του Συντάγματος, αφ' ενός για να καταργηθούν οι «αποκλίσεις» από την

ισότητα, που στην πράξη λειτούργησαν κατά των γυναικών, αφ'ετέρου για να αναγνωρισθούν ρητά τα ειδικά θετικά μέτρα υπέρ των γυναικών ως χρήσιμα για την ουσιαστικοποίηση της ισότητας και μέχρις ότου αυτή επιτευχθεί (20 Μαΐου 1998 η πρώτη ψηφοφορία και 24 Ιουνίου 1998 η δεύτερη). Απομένει η ψήφιση της σχετικής πρότασης από την προσεχή αναθεωρητική Βουλή.

Προτεινόμενες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις

Με βάση, λοιπόν, αφ'ενός τις ισχύουσες στη χώρα μας διεθνείς διατάξεις, που παραπάνω αναφέρουμε, αφ'ετέρου τις πρόσφατες θέσεις του ΣτΕ και της Βουλής των Ελλήνων, επιβάλλεται η εισαγωγή μερικών συγκεκριμένων μέτρων που να πραγματοποιούν την ουσιαστική ισότητα. Ως τέτοια προτείνουμε τα παρακάτω.

1. Νόμος και / ή τα καταστατικά των κομμάτων πρέπει να προβλέψουν θετικά μέτρα για τη **σημαντική αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην άσκηση της πολιτικής εξουσίας**. Τα γυναικεία τμήματα των κομμάτων, ιδίως οι γυναίκες βουλευτές, πρέπει να λάβουν τη σχετική πρωτοβουλία.

2. Νέος νόμος που θα καθορίζει τη **συμμετοχή γυναικών και ανδρών σε υπηρεσιακά κάθε είδους συμβούλια** με βάση την αναλογία του αριθμού γυναικών υπαλλήλων προς τον αριθμό ανδρών υπαλλήλων σ'αυτή την υπηρεσία, υπό τον όρο ότι τα αναλογούντα και επιλεγόμενα πρόσωπα θα έχουν τα απαιτούμενα ουσιαστικά και τυπικά προσόντα¹. Μεταβατικά, για μια διετία θα μπορούσαν να εισαχθούν ως βάση τα 2/3 τουλάχιστον της αναλογίας ανάμεσα στο ανδρικό και στο γυναικείο υπαλληλικό προσωπικό της συγκεκριμένης υπηρεσίας². Η σχετική διάταξη θα εναρμονίζεται με την απόφαση 1933/ 1998 του ΣτΕ.

3. **Κατάργηση του ά. 10 του ν. 1414/84³** που επιτρέπει διακρίσεις σε βάρος των γυναικών, ακόμα και αποκλεισμό τους από διάφορα επαγγέλματα «των οποίων η φύση και ο τρόπος άσκησης αποβλέπει στο φύλο ως όρο αποφασιστικό», καθώς και από τη σχετική φοίτηση σε σχολές κατάρτισης γι'αυτά τα επαγγέλματα. Το πόσο πολυάριθμα

είναι τα επαγγέλματα που έχουν θεωρηθεί κατά καιρούς σαν μη αρμόζοντα στις γυναίκες είναι γνωστό (για παράδειγμα αναφέρουμε, στην Ελλάδα: δικαστική σταδιοδρομία, διπλωματική υπηρεσία, συμβολαιογραφικό επάγγελμα, αρχαιολογική υπηρεσία, Χημείο του Κράτους κ.ά.).

Κάθε άλλο παρά λίγοι είναι οι περιορισμοί εισδοχής γυναικών σε διάφορα επαγγέλματα και σήμερα ακόμα. Ωστόσο, σήμερα υπάρχουν, παρά τις προκαταλήψεις, και πρωθυπουργοί και υπουργοί εξωτερικών και υπουργοί Εθνικής Άμυνας καθώς και αστροναύτες γυναίκες, λίγες βέβαια προς το παρόν, αλλά σε επαρκή αριθμό, για να αποδείξουν ότι για καμιά εργασία δεν μπορεί να κριθεί εκ των προτέρων ακατάλληλο ένα ολόκληρο φύλο.

Αυτή η διάταξη του ν. 1414/84 διαιωνίζει, λοιπόν, τις «αποκλίσεις» που το ά. 116,2 του Συντάγματος έχει προβλέψει, των οποίων όμως η Βουλή δύο φορές, σχεδόν ομόφωνα, ψήφισε την κατάργηση, διότι αντιστρατεύονται την πορεία προς την ουσιαστική ισότητα που το αναθεωρημένο Σύνταγμα θα καθιερώσει και το ΣτΕ έχει ήδη αποδεχθεί. Ο εκ των προτέρων αποκλεισμός ή περιορισμός συλλήβδην ορισμένου φύλου από κάποια εργασία, σταδιοδρομία κ.λ. αποτελεί διάκριση λόγω φύλου. Αποκλεισμός επιτρέπεται μόνο ορισμένων προσώπων οποιουδήποτε φύλου, τα οποία με βάση διαγωνισμό, με τον οποίο θα διαπιστώνονται τα κάθε είδους απαιτούμενα προσόντα για ένα συγκεκριμένο επάγγελμα, αποδείχθηκαν ακατάλληλα να ασκήσουν το επάγγελμα αυτό.

4. Σε όλα τα εθνικά (κρατικά) **συμβούλια χάραξης κατευθύνσεων και άσκησης ελέγχου διαίφορων κλάδων ή θεσμών** (π.χ. Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αρχή Προστασίας Δεδομένων κ.ά.) θα πρέπει να μετέχουν εκπρόσωποι ειδικευμένων στα θέματα φορέων, συμπεριλαμβανομένων και μη κυβερνητικών οργανώσεων, που να αντιπροσωπεύουν και τα δύο φύλα σε εύλογα ποσοστά (π.χ. κανένα φύλο σε ποσοστό παραπάνω από 65%).

5. **Να ποινικοποιηθούν οι παραβάσεις διατάξεων της CEDAW** – όπως έχουν ποινικοποιηθεί οι παραβάσεις της Διεθνούς Σύμβασης κατά των φυλετικών διακρίσεων με το ν. 927/79 – με διευρυμένο τον κύκλο των προσώπων, φυσικών ή νομικών, που θα νομιμοποιούνται για την εκκίνηση της δίωξης, αρχίζοντας από τον εισαγγελέα που θα μπορεί να ενεργεί αυτεπαγγέλτως. Η πράξη η σχετική με το ν. 927/79 απέδειξε ότι η δίωξη μόνο κατ' έγκληση των θυμάτων καθιστά το νόμο άχρηστο.

Σημειώνουμε ότι η παραβίαση της ισότητας των φύλων έχει καταταχθεί από την Οικουμενική Διακήρυξη και το Σχέδιο Δράσης της Διεθνούς Διάσκεψης της Βιέννης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (1993) ανάμεσα στις βαριές παραβάσεις ("gross violations", Ι ά. 30), μαζί με τις φυλετικές διακρίσεις, τα βασανιστήρια, τις εξαφανίσεις, τη δια της βίας κατοχής εδάφους ξένης χώρας, τις αυθαίρετες θανατικές εκτελέσεις. Για να μην αυξηθεί ο

1. Αυτό σημαίνει: αν οι γυναίκες είναι διπλάσιες των ανδρών, 10 γυναίκες και 5 άνδρες θα μετέχουν σε 15μελές υπηρεσιακό συμβούλιο και σε ένα τριμελές, 2 γυναίκες - 1 άνδρας.

2. Για παράδειγμα, σ'ένα 15μελές Συμβούλιο μιας υπηρεσίας, στην οποία οι άνδρες είναι διπλάσιοι των γυναικών, η αναλογία είναι 10 άνδρες - 5 γυναίκες μέλη. Τα 2/3 της αναλογίας αυτής είναι: Άνδρες $2/3$ του 10 = $[3,3 (1/3) \times 2] = 6,66$. Γυναίκες $2/3$ του 5 = $[1,66 (1/3) \times 2] 3,33$. Με στρογγυλοποιημένους, κατ'ανάγκη, αριθμούς σημαίνει 7 άνδρες και 3 γυναίκες υποχρεωτικά. Τα υπόλοιπα μέλη θα μπορεί να ανήκουν είτε στο ένα είτε στο άλλο φύλο.

3. Καταργητέα είναι και η παρ. 2 του ά. 2 της Κοιν. Οδηγίας 76/207.

ήδη υπερβολικός αριθμός ποινικοποιημένων πράξεων στην Ελλάδα, φρονούμε ότι μόνο οι βαριές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και όχι οποιαδήποτε διάκριση θα έπρεπε να ποινικοποιηθούν.

Ρύθμιση των θεμάτων βίας κατά των γυναικών και σεξουαλικής εκμετάλλευσής τους

Σοβαρές αλλαγές αντιλήψεων σημειώθηκαν τις δύο τελευταίες δεκαετίες, προωθητικές της ισότητας ανδρών και γυναικών στην οικογένεια, στην εργασία, στην κοινωνία. Ωστόσο, εμπειριστατωμένες έρευνες απέδειξαν το γεγονός ότι πολλές προκαταλήψεις και πολλά στερεότυπα ρόλων των δύο φύλων επιζούν και μάλιστα, λόγω της διεθνούς συγκυρίας και της πρόσφατης εξέλιξης της επιστήμης και της τεχνολογίας, λαβαίνουν σε αρκετές εκφάνσεις της ζωής νέες ανησυχητικές μορφές.

Τα δύο κύρια θέματα που συγκεντρώνουν σήμερα την προσοχή διεθνώς και υπαγορεύουν την ανάγκη κατάρτισης προγράμματος πολύπλευρης αντιμετώπισής τους είναι η βία κατά των γυναικών και η σεξουαλική εκμετάλλευσή τους.

6. Συγκεκριμένα, ως προς τη **βία** οι έρευνες που έχουν διεξαχθεί σε διάφορες χώρες αλλά και σε διεθνές επίπεδο από εμπειρογνώμονες υψηλού κύρους συνεργαζόμενους με τον ΟΗΕ, απέδειξαν ότι τα παλαιά στερεότυπα του ρόλου του άντρα ως αφέντη και σωφρονιστή της γυναίκας επιζούν σε ευρεία κλίμακα, αφού η γυναίκα κακοποιείται συχνά, κυρίως από τα ανδρικά πρόσωπα του στενού της περιβάλλοντος, ιδίως το σύζυγο ή τον εραστή. Με άλλα λόγια, το πρόβλημα έχει σχέση με την μη πραγματοποίηση της ισότητας των φύλων.

Ειδική Διεθνής Διακήρυξη των ΗΕ κατά της βίας εναντίον των γυναικών 1993, αποφάσεις της Επιτροπής των ΗΕ για την Άμυνα κατά του Εγκλήματος, ο διορισμός ειδικού μόνιμου Εισηγητή (Rapporteur) από τα ΗΕ για την παρακολούθηση, πρόληψη και αναχαίτιση του φαινομένου, η Διαμερικανική Σύμβαση για την Πρόληψη, Τιμώρηση και Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών («Σύμβαση του Bellem do Pará» που προβλέπει δυνατότητα προσχώρησης σ' αυτήν και Κρατών μη μελών του Οργανισμού των Αμερικανικών Κρατών, ά. 17) δίνουν την εικόνα της διεθνούς ανησυχίας που ενισχύεται και από ειδική μέριμνα του Συμβουλίου της Ευρώπης (Διακήρυξη Διάσκεψης Υπουργών για την πολιτική κατά της βίας εναντίον των γυναικών σε μια δημοκρατική Ευρώπη, Ρώμη, 21-22 Οκτωβρίου 1993) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σύσταση της Επιτροπής της Ε.Ο.Κ, 1991, κατά της σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία: Κώδικας Πρακτικής).

Επί πλέον, ειδικά μέτρα, κοινωνικά και ψυχολογικά, που αφορούν θύματα και δράστες (προσπάθειες ψυχολογικής βελτίωσης του δράστη καθώς και των οικογενειακών σχέσεων, εξεύρεση στέγης και εργασίας της γυναί-

κας σε περίπτωση αποχώρησης από τη συζυγική στέγη κ.λ.) καθώς και ειδικές ποινικές διατάξεις που αφορούν τους δράστες (αυστηρή τιμώρηση συστηματικής κακοποίησης) εισάγονται ήδη σε μερικές πρωτοπορούσες νομοθεσίες που ακολουθούν τις διεθνείς υποδείξεις.

7. Εξ άλλου, η διεθνής συγκυρία (ιδίως η αύξηση της φτώχειας σε ορισμένες χώρες και η αύξηση της μετακίνησης πληθυσμών) και οι τεχνολογικές συνθήκες (ευχέρεια: διεθνούς επικοινωνίας, διαφήμισης με όλα τα σύγχρονα ΜΜΕ, διαφυγής δραστών, πλουσίματος βρώμικου χρήματος κ.λπ.) γενικά συνετέλεσαν σε ακόμη περισσότερο ανησυχητική εξέλιξη άλλου φαινομένου, που όχι σπάνια συνδέεται και με τη βία, σωματική ή/και ψυχολογική, και στοχεύει στην κερδοσκοπία. Πρόκειται για τη **σεξουαλική εκμετάλλευση των γυναικών** που εξελίσσεται με γοργή επιτάχυνση σε διεθνούς οργανωμένο έγκλημα (όπως και η σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών).

Η εγκληματική αυτή δράση προωθείται με ποικίλες δραστηριότητες προσώπων συχνά κατοικούντων σε διάφορες χώρες (στρατολόγηση, μεταφορά και διάθεση θυμάτων κυρίως με βία σωματική και ψυχολογική, απάτη, εκμετάλλευση έσχατης οικονομικής εξαθλίωσης κ.ά., πορνοαγγελίες στον τύπο και σε άλλα ΜΜΕ με δελεαστικές και σκανδαλιστικές προσφορές θυμάτων, σεξουαλισμός κ.ά.).

Επανειλημμένα, διεθνή συνέδρια των τελευταίων ετών έχουν καταλήξει σε εμπειριστατωμένες προτάσεις συντονισμένης λήψης πολύπλευρων και ποικίλης υφής μέσων για τη λύση του προβλήματος, το οποίο, μάλιστα, αντιμετωπίζεται σε συσχετισμό και με το θέμα της **πορνείας**, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με αυτό.

Και το τελευταίο αυτό θέμα σήμερα εξετάζεται υπό νέο πρίσμα, λαβαίνοντας δηλαδή υπ' όψη αφ' ενός τον αποδεδειγμένο πλέον, βάσει ερευνών, εξαναγκασμό, ιδίως αλλοδαπών αλλά πολύ συχνά και ημεδαπών γυναικών σε εκπόρνευση καθώς και την εκμετάλλευση και την εξευτελιστική και απάνθρωπη μεταχείρισή τους, αφ' ετέρου τις νέες αντιλήψεις για τις σχετικές κοινωνικές ευθύνες και τους ρόλους των αρμόδιων αρχών, των σωματεμπόρων, των προαγωγών, των συνεργατών τους σε διάφορες επιχειρήσεις συχνά πολύ ισχυρές (ΜΜΕ, ταξιδιωτικά πρακτορεία κ.λ.), που έχουν μετατρέψει με κάθε μέσο σε εμπορεύσιμο αντικείμενο το γυναικείο σώμα, πράγμα που αποφέρει σήμερα τεράστια κέρδη σ' αυτούς και μικρά στις γυναίκες-θυματα, αντίτιμο της πλήρους εξαφάνισης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της ελευθερίας τους, μέχρις απόγνωσης, κάποτε και αυτοκτονίας. Πρόσφατα, η αρχή ότι το ανθρώπινο σώμα πρέπει να καθιερωθεί ως αγαθό εκτός συναλλαγής (extra commercium) άνοιξε νέους δρόμους (βλ. πρόσφατο σουηδικό νόμο απαγόρευσης εξαγοράς σεξουαλικών σχέσεων).

Μεταξύ των παραγόντων της αύξησης και της νέας μορφής του εν λόγω φαινομένου επισημαίνεται η αντίληψη ότι η γυναίκα είναι δεύτερης κατηγορίας φυλο, υπηρέτικό του πρώτου, στο γενετήσιο δε τομέα σκευός ηδο-

νής του, που φυσικό είναι να χρησιμοποιείται σαν αντικείμενο, και μάλιστα εμπορεύσιμο, στην καταναλωτική κοινωνία μας. Γι' αυτό η πόρνη θεωρείται περιφρονητέα αλλά κοινωνικά χρήσιμη (!) και οι αναγκαίοι συνεργοί της (πελάτες) αξιοπρεπείς κύριοι (!).

Οι υπάρχουσες ρυθμίσεις του σοβαρού αυτού θέματος είναι φανερό ότι δεν επαρκούν. Νέες ποινικοποιήσεις, που να καλύπτουν σαφώς τις νέες μορφές αυτουργίας και συνέργειας, καθώς και αυστηρότερες ποινές για μερικά ήδη νομοθετημένα σχετικά εγκλήματα είναι αναγκαίες. Προ παντός, όμως, πρέπει να εξασφαλιστεί η εφαρμογή τους. Επί πλέον, τα κοινωνικά μέτρα αφ' ενός πρόληψης, αφ' ετέρου επανένταξης των θυμάτων είναι εντελώς ανύπαρκτα. Η όλη αυτή κατάσταση είναι για τα διαρκώς πολυαριθμότερα θύματα καταλυτική όλων σχεδόν των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που η ΟΔΔΑ και τα σε εφαρμογή της εκδοθέντα και ισχύοντα διεθνή κείμενα, αλλά και το Συνταγμά μας, έχουν καθιερώσει και εγγυώνται.

Μια ειδική επιτροπή συντεθειμένη από εκπροσώπους των αρμοδίων υπηρεσιών και από ειδικούς διαφόρων ειδικοτήτων (κοινωνιολόγους, εγκληματολόγους, ψυχολόγους, ποινικολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς, αστυνομικούς) προερχομένους και από μη κυβερνητικές οργανώσεις, αποδεδειγμένα ασχολούμενες με τα θέματα αυτά στην πράξη, είναι ανάγκη να συσταθεί και ασχοληθεί επείγοντως με τη σύνταξη σχεδίου δράσης για τη συντονισμένη, συνολική και πολύπλευρη ρύθμιση των ζητημάτων αυτών, με βάση τις πρόσφατες διεθνείς υποδείξεις.

Το θέμα επείγει. Κινδυνεύουμε να πάθουμε και σ' αυτόν τον τομέα – αν δεν το πάθαμε ήδη – ό,τι μας συνέβη με τα ναρκωτικά, που μας έπνιξαν και φθάσαμε σε κατάσταση μη αναστρέψιμη.

8. Ενίσχυση της διεθνούς προστασίας της ισότητας των φύλων

Αυτή τη στιγμή είναι εκκρεμής:

- Ένα πρόσθετο πρωτόκολλο στη CEDAW για την αναγνώριση αρμοδιότητας της Επιτροπής της Σύμβασης αυτής να δέχεται, διερευνά και (ουσιαστικά) εκδικάζει ατομικές αναφορές θυμάτων – και όχι μόνο – για πραξιακές δικαιωμάτων προστατευομένων από αυτήν⁴.
- Ένα πρόσθετο πρωτόκολλο στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που θα αναγνωρίζει την ισότητα ως αυτοτελές δικαίωμα και θα επιτρέπει προσφυγές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε περίπτωση προσβολής του (ανεξαρτήτως προσβολής και άλλου δικαιώματος προστατευομένου από την ίδια σύμβαση).

Αναγκαίο είναι η χώρα μας να προωθήσει την ψήφιση και των δύο, και μάλιστα όσο το δυνατόν ενισχυμένων, και στη συνέχεια να τα κυρώσει. Ιδίως στις φονταμενταλιστικές χώρες, τα εσωτερικά μέσα προστασίας των γυναικών, που ζουν στερημένες όλων σχεδόν των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν. Αλλά και για τις άλλες χώρες, τα όργανα δικαιωμάτων του ανθρώπου του Στρασβούργου απέδειξαν τη σημαντική χρησιμότητα της διεθνούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

4. Το πρωτόκολλο αυτό, μέχρι την εκτύπωση του παρόντος, υιοθετήθηκε από την 43η Σύνοδο της Επιτροπής της Θέσης της Γυναίκας των ΗΕ στη Ν. Υόρκη, στις 12 Μαρτίου 1999. Θα ψηφισθεί τελικά από τη Γενική Συνέλευση των ΗΕ εντός του 1999.
